

HELLÓ, HÉRAKLÉSZ!

Oktatási segédanyag

ELŐJÁRÓBAN

Az előadásról

A Budapest Bábszínház Helló, Héraklész című darabja az ókori görög világba kalauzol minket, ám rendhagyó módon, akár csak a darab alapjául szolgáló, Tasnádi István által írt hasonló című regény.

Az előadás látványvilága bővelkedik a modern elemekben: a kellékek, a jelmezek, a díszletek között gyakran bukkannak fel a 21. század tárgyai, a szöveg stílusa, a zenék, a technika használata is mind-mind a mai kort idézi. Ennek köszönhetően a szereplőket egészen közel érezzük magunkhoz, könnyen azonosulunk gondolataikkal, örömeikkel, és vélhetően nemcsak mi, felnőtt szülők, pedagógusok, hanem a célcsoport (kis)kamasz korosztály is.

Fontos ez, mert felső tagozaton, (kis)gimnáziumban több alkalommal is előkerül a görög mitológia a tanórákon, a darab pedig hozzájárulhat a tananyag egy részének könnyebb elsajátításához. Az előadás speciális szemszögből közelíti meg az antik történetet, rávilágít, hogy az ókori mítoszok erkölcsi felvetései éppolyan érvényesek ma is, mint évezredekkel ezelőtt: pl. a meggondolatlan cselekedetnek következményei vannak, akkor is, ha az ember félisten, de akkor is, ha egy középiskolás a 21. században.

A szípközvetítő ötletekkel teletűzdelt előadás lendülete, humora magával ragadja a nézőt, és megerősíti, amit eddig is sejtettünk: az ókori görög mitológia menő!

Az oktatási segédanyagról

A segédanyag elsősorban 8-9. osztályosok számára készült, de egyes feladatok (vagy esetlegesen kisebb módosításokkal az egész feladatsor) akár már 5. osztályban (amikor a tananyag szerint először kerül elő a görög mitológia) is használható. Mivel az eredeti történettel, bizonyos, a korszakról való alapismeretekkel már egyéb tanórákon találkozhatnak, így ez a feladatsor elsősorban a színdarab feldolgozására fekteti a hangsúlyt. Ezen belül is arra törekedtünk, hogy a tényanyag helyett a kreativitást, a kritikai gondolkodást és az érzelmi intelligenciát fejlesszük, ezért is helyeztük előtérbe a drámajáték és kreatív írás alapú gyakorlatokat.

A feladatsor szeretné arra inspirálni a pedagógusokat, hogy az egyes gyakorlatok mentén igyekezzenek lehetőleg minél mélyebb beszélgetéseket kezdeményezni a darabról a diákokkal.

Természetesen sem az előkészítő, sem a felkészítő órához készült feladatsorokat nem kell feltétlenül egy az egyben, a leírtak szerint végigcsinálni, sokkal inkább érdemes szemügyre venni belőlük, és ha szükséges, saját osztályunk/csoportunk igényeihez igazítani azokat.

SZÍN LAP

Író: **Tasnádi István**
Dramaturg: **Pallai Mara**
Konzulens: **Dr. Karsai György**
Díszlettervező: **Zöldy Z Gergely**
Jelmez- és bábtervező: **Michac Gábor**
Fénytervező: **Szondi György**
Zene: **Varga Vince**
Mozgás: **Fejes Kitty**
Animációk: **Szapu Dániel, Varga Vince**
Rendezőasszisztens: **Bánky Eszter**
Rendező: **Tengely Gábor**

Szereplők:

Amphitrüón, király: **Pethő Gergő**
Alkméné, a felesége: **Kovács Judit**
Iphiklész, a fiuk, királyfi: **Szolár Tibor**
Héraklész, Iphiklész féltestvére: **Barna Zsombor**
Megara, szomszéd királylány: **Pájer Alma Virág**
Eurüsztheus, szomszéd királyfi: **Márkus Sándor**
Línosz, pajdagógosz, Pásztor, Kharón, az alvilág révésze:
Hannus Zoltán
Hippolüté, hercegnő: **Spiogl Anna**
Zeusz, főisten: **Ács Norbert**
Perszeusz, Zeusz kísérője: **L. Nagy Attila e. h.**
Ganümedész, Zeusz kísérője: **Szekeres Máté e. h.**
Dionüszosz, Zeusz kísérője: **Csernák Norbert e. h.**
Héra, főistenné: **Ellinger Edina**

Az oktatási segédanyagot összeállította:
Csörgei Andrea

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE ELŐTT

1. Ráhangelődés

Az ókori mitológia a mai napig átszövi kultúránkat. Gyűjts össze minél több olyan művet (színdarab, film, könyv, képzőművészeti alkotás stb.), amelyeknek témája a görög mítoszokon alapul, vagy a szereplők a görög mitológiában is előforduló alakok.

Volt, amelyiket láttad/hallottad/olvastad? Melyik tetszett neked?

2. Héraklészi ki kicsoda?

Mielőtt megnézed a Héraklészről szóló előadást, elevenítsd fel a mitológiai történetet!

Melyik szereplő mutatkozott be? Írd a neveket a megfelelő helyre!

Ha magadtól nem tudod a választ, nézz utána a könyvtárban vagy az interneten!

a.

Anyám Alkméné, apám a főisten, de anyám nem velem, hanem férjével, Amfitrúonnal nevelt engem és féltestvéremet, Iphiklést. Anyám felesége, Héra, féltékenységében két kígyót eresztett rám, akik a bölcsőben mellettem fekvő féltestvéremet majdnem megfojtották. Hatalmas erőmnek köszönhetően megmentettem mindkettőnket, megfojtottam a két fenevadat. Nevelőapám gondoskodott a neveltetésemről, kardforgatásra Kasztór, lantjátékra Eumolposz és Linosz, nyíllövésre Eurütosz, bölcsességre Rhadamanthüsz oktatott. Egyszer hirtelen haragomban szegény Linoszt agyonütöttem, nevelőapám, a király a Kithairón hegyre küldött nyáját legeltetni. Itt megöltem egy félelmes oroszlánt, és fiaikat nemzetem Theszpiosz ötven lányának. Később Thébait megszabadítottam egy súlyos adófizetési kötelezettségtől, s hálából a király, Kreón hozzáadta a lányát, Megarát. Amikor már három gyermekünk lett, Héra tébolyt bocsátott rám, s én megöltem saját fiaim és Iphiklést két fiát. Hogy a vérbűntől megtisztuljak, isteni parancsra rokonomnál, Eurüsztheusznál jelentkeztem szolgálattételre. Ő tizenkét roppant nehéz és veszélyes feladattal bízott meg, de mindet sikeresen végrehajtottam!

Szereplő:

.....

b.

Tirünszi királyfi vagyok, Amfitrúon és Alkméné fia, Héraklész halandó ikertestvére. Fivéremet sok vállalkozására elkísértem, ennek jutalmául Héraklész megszerezte számomra Kreón thébai király lányának, Automeduszának a kezét. Később, tébolyának rohamában Héraklész saját gyermekein kívül két fiamat is megölte; a harmadik, lolaosz mégis hű segítőtársa lett nagybátyjának.

Szereplő:

c.

Kronosz és Rheia leánya, Zeusz nővére és később felesége, így az olümposzi istenek királynéja vagyok. Én is apánk gyomrában időztem, amíg öcsém, Zeusz többi testvérével együtt ki nem szabadított, s egyesült erővel meg nem döntöttük Kronosz uralmát. Férjemnek négy gyermeket szültem, Arészt, Héphaisztoszt, Hébét és Eileithüiát. Mindig is példás hitves voltam, ezért lettem védője a házasságnak és gyermekáldásnak. Férjem csapodárságát azonban érthetően zokon vettem, és mindent elkövettem, hogy földi vetélytársnőimnek, és azok Zeusztól született gyermekeinek megkeserítsem az életét. Például Héraklészt is.

Szereplő:

d.

Mükénéi király vagyok, Szthenelosz és Nikippé fia, Perszeusz unokája. A hűtlen férjére féltékeny Héra fondorlata révén idő előtt láthattam meg a napvilágot, hogy megelőzzem rokonomat, Héraklészt, és így, Zeusz egy korábbi kijelentése értelmében, annak urává és parancsolójává lehettem. Amikor Héraklész a Hérától rábocsátott tébolyában megölte gyermekeit, vérbűnét isteni rendelésre az én szolgálatomban kellett levezekelnie. Parancsomra vitte végbe híres tizenkét munkáját, ám fizetségül csak gáncot és megaláztatást kapott tőlem. Épp ezért sohasem mertem szembenézni vele, vagy a város falai közé engedni őt; csak küldöncöm, Kapreusz útján küldözgettem neki parancsaimat, és mindazt, amit Héraklész a munkái során megszerzett számomra, a város kapuja előtt kellett leraknia. Én a biztonság kedvéért mindig készenlétben tartottam egy nagy bronz vázát, hogy abba bújjak el előle, amikor elvégzett munkái után megjelent a városban.

Szereplő:

e.

Neves görög dalnok vagyok, Kalliopé múzsa és Oiagrosz fia. Akárcsak testvéremet, Orpheuszt, engem is a zene feltalálójának tekintenek. Én illesztettem először bélhúrokat a lantomra; ezen felül más bölcsességre, egyebek közt az írásra is oktattam az isteneket és az embereket. Héraklészt is én tanítottam kithara-játéokra, de ő igen hanyagnak és csökönyösnek mutatkozott, ezért megfeddtem, mire a hirtelen haragjáról híres ifjú a hangszerrel agyonütött engem.

Szereplő:

f.

Az amazónok egyik királynője vagyok; birtokomban volt apjámnak, Arésznek bűvös hatalmú aranyöve, amelyet Eurüsztheus akart lányának, Admétének, s ezért megszerzését Héraklésztől követelte. Ez lett a hős kilencedik munkája. Még akár kész lettem volna ajándékként átadni Héraklésznek az övet, de a féltékeny Héra álhírekkel ellene uszított engem és az amazónokat, s a csatában végül elestem. Talán épp Héraklész ölt meg, ki tudja? Azt is mondják, hogy nem haltam meg ebben a harcban, hanem később, amikor Thészeusz viselt háborút az amazónok ellen, az ő fogságába estem. A király hazavitt Athénba, feleségül vett, és sok-sok évvel később ennek köszönhettem legnevesebb irodalmi szerepemet Shakespeare Szentivánéji álom c. vígjátékában, Hippolyta névalakban. Ebben a műben a Thészeusszal készülő királyi menyegzőnk adja a keretet a nyári éjszaka bolondos és varázsos eseményeihez.

Szereplő:

3. Mit jelent?

Az előadás előtt elevenítsünk fel néhány ritkábban használt szót, kifejezést, melyek a darabban is előfordulnak. Tudod, melyik mit jelent? Írd mellé!

- a. kozmogónia
- b. invokáció
- c. toportyán
- d. bukolikus
- e. amfora
- f. obolosz
- g. retúr

4. A görög színház

Olvasd el, a források szerint mi volt jellemző az ókori görög színházra!
Miben különbözött a mai színháztól? Miben volt hasonló?

“A görögök színházai szabad téren készültek. A nyitott színházépület domb-vagy hegyoldalak lejtőibe vájt, félörív alakú nézőtere (theatron) akár 20-30000 néző befogadására is alkalmas volt.

A nézőtér fogta félkörbe az ovális alakú táncteret (orkhesztra), melynek közepén oltár (thümelé) állt. Ide vonult be, és az előadás alatt végig itt tartózkodott a kar. A nézőtérrel szemközti oldalon a táncteret előbb vászonból, majd kőből épített fal (szkéné) zárta le. A közepén és oldalt nyílások és kapuk voltak. A fal a drámai cselekmény helyszínére utalt, palota, esetleg templom homlokzatát jelölte. A háttér lapos tetőzetén jelentek meg az isteneket alakító szereplők, akiket emelőgép (mechané) vitt magasba. A háttér előtti, a tánctértől néhány lépcsővel elválasztott megemelt tér volt a színpad, a színészek játéktere.

A görög színpadon csak férfiak játszottak. A színészek a szereplő nemére, korára és jellemére utaló maszkot viseltek. A szatírajátékban és komédiában a játzók komikus hatású jelmezbe öltöztek. A tragédia szereplői jelmezt nem használtak, de ruhájuk díszesebb volt a megszokottnál. Lábukon puha bőr tánccipőt (kothornosz) viseltek. Az előadást zene, illetve ritmikus mozgás, tánc kísérte.”

“Dionüszosz ünnepén a színházi előadások három napon át tartottak. A költségeket egy gazdag polgár állta. Mindhárom napon egy szerző trilógiáját adták elő: egy azonos témát feldolgozó három tragédiát, valamint egy szatirikus drámát vagy burleszk tragédiát, amelyben a kart szatírok – Dionüszosz társai – alkották. Délutánonként egy-egy komédiát játszottak. Hosszú program volt ez, egész napon át zajlott, ezért a látogatók élelemmel és kispárnákkal felszerelve mentek a színházba, hogy kényelmesen és kellemesen élvezhessék az előadásokat.

Az esemény szervezője időnként frissítőkkal kedveskedett a nézőközönségnek. A néző, mielőtt belépett a színházba, egy bronz vagy terracotta zsetont (szümbolon) kapott, ezen olvashatta el, melyik helyre ülhet. A publicum nem igazán volt fegyelmezett: sokan zajongtak, füttyültek, időnként még össze is verekedtek a padsorok között, ezért külön (hosszú bottal felfegyverkezett) rendfenntartókat alkalmaztak, ők kísérelték meg biztosítani a nyugalmat.”

a)

Egy nagy csomagolópapírra rajzoljatok le egy jelenetet egy korabeli színházi ünnepről. A fenti szöveg segítségével igyekezzetek minél pontosabban megjeleníteni a nézőteret és színpadot, népesítsétek be a rajzot nézőkkel, színészekkel!

b)

Ha kész a kép, “hangosítsátok ki”. A leírás alapján, milyen hangok lehettek egy színdarab alatt?

Mi hangzott el a színpadon? Mi a nézőtéren? Mi a helyzet azzal, aki épp most érkezik az előadásra?

Mindenki válasszon “szereplőt” magának a képről, és szólaltassa meg!

(ha sokan vagytok, csoportokban is elkészíthetitek a hangos képet: izgalmas utána összehasonlítani, melyik csoport hogyan oldotta meg a feladatot, melyiknél érezhette magát leginkább a hallgatóság valóban egy ókori görög színházban?)

5. A mai színház

Nézd meg figyelmesen a képet!

a.) Keresz olyan díszlet-, kellék- és jelmezelemeket, amelyek az ókori görög világra utalnak, és keresz olyanokat, amelyek kifejezetten a mai kora!

b.) Mit gondolsz, hol játszódhat ez a jelenet?
Kik lehetnek a szereplők? Melyikük mit mondhat?

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE UTÁN

1. Bevezetés – A látottak felelevenítése

Emlékezz vissza az eredeti Héraklész-történetre.

Volt eltérés a görög mítosz és az előadás cselekménye között? Ha igen, micsoda?

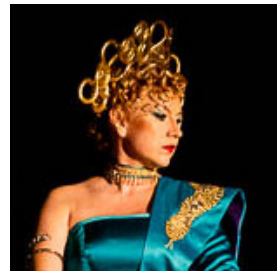
Emlékszel, milyen helyszínt, jelenetet gondoltatok ki a képhez az előadást megelőző órán?

Eltaláltad, ami végül a színpadon megvalósult, vagy nagyon messze jártál tőle?

Volt, amelyiket láttad/hallottad/olvastad? Melyik tetszett neked?

2. Családfa

Vágd ki a szereplők képeit, és készítsd el Héraklész családfáját! Feliratokkal jelezd, milyen rokoni viszonyban állnak egymással az egyes szereplők! Kik Héraklész édes- és nevelő szülei? Ki a testvére, szerelme, leendő sógornője? Van valaki, aki nem áll rokonságban vele? Ha igen, az ő képét tedd a fa mellé, de jelöld ott is, hogy milyen viszonyban van Héraklészszel!

3. #Instamood

Héraklész posztolt néhány fotót az Instagram-oldalára. Segíts neki, hogy könnyebben megtalálják, tegyél a fotók alá hashtageket! Igyekezz minél több odailót találni, és ne felejtse el az összes szereplőt megjelölni!

a)

.....

b)

.....

c)

.....

4. Szörnyek a pályán

Melyik szörnnyel hogy bánt el Héraklész? Kösd össze!

a. Farkasok a Kúthairon-hegyen	A. . Gyorsaságot segítségül hívni
b. Emberevő nemeai oroszlán	B. Husággal agyoncsapni
c. Kitakarítani Augeiasz istállóit	C. Puszta kézzel agyoncsapni
d. Sztümphaloszi csodálatos húsevő madarak	D. Vizet segítségül hívni

Csoportmunkában találjatok ki egy új szörnyet Héraklésznak, amit le kell győznie! Milyen tulajdonságai vannak? Hogy néz ki? Hol él? Miért veszélyes? Milyen a hangja? Milyen a szaga? Mutassátok be a többieknek a szörnyet (le is rajzolhatjátok), majd némajátékkal játsszátok el, hogyan, mi módon lehet legyőzni. A többiek a játékok alapján próbálják meg kitalálni, mi lehet a megoldás a szörny legyőzésére.

5. Pólónyomtatás

A főhősök egyedi feliratú pólókat szeretnének nyomtatni maguknak. A darab alapján mit gondolsz, melyik feliratot, ki válsztotta magának?

a. "Na, szóval ez a Héraklész – nem én vagyok. Csak majdnem."

.....

b. "Ne már lantpengetés, tesióra jön!"

.....

c. "Én vagyok a SZAGfelügyelő."

.....

d. "I ♥ Szintike!"

.....

e. "Nem én vezeklek!"

.....

Adj a szereplőknek feliratjavaslatokat, pólóterv-ötleteket nekik az előadásban megismert személyiségük alapján!

6. Teszt! Melyik görög hős vagy te?

Karikázd be a számodra legszimpatikusabb válaszokat, majd számold össze, melyik betűjelet választottad legtöbbször! A Megoldások között megtalálod, melyik görög hős vagy te!

Ha reggelente a tükörbe nézek ezt látom:

- Egy igazán jó felépítésű testet látok.
- Hatalmam van, nem érdekel a tükör.
- A belső értékek fontosabbak, mint a külső, nem?
- Nem szeretem, amit ott látok.

Ha egy lehetetlennek tűnő feladat elé állít az élet, mit teszel?

- Számomra nincs lehetetlen!
- Hatalmam van, nem érdekel a tükör.
- Én adom a lehetetlen feladatokat az életnek, nem ő nekem!
- Bízom az eszemben és az ismereteimben. Mindig kisegítenek.
- Elbújok előlük.

Ha a szerelmed megcsalna, mit tennél?

- Eszemet veszteném.
- Bosszút állnék a szeretőjén, a fattyain.
- Magamban őrlődnék.
- Nem tudom. Valaki biztos megmondja, mit kell tennem.

Mi a legfontosabb érték a számodra?

- A kitartás.
- A házastársi hűség.
- A testvéri szeretet.
- A vezetőkhöz való hűség.

Mi a kedvenc színed?

- Sötétkék.
- Világoskék.
- Fehér.
- Arany.

7. Forró szék

Vajon elkerülhette volna Héraklész, hogy el kelljen végeznie a tizenkét munkát? Talán igen, ha Rüsztli ellenáll Hérának. Vajon mi oka volt, hogy alávesse magát nagynénje akaratának? Félelem? Bosszúvág? Kapzsiság?

Egy önként vállalkozó üljön ki a csoporttal/osztállyal szemben, most ő Rüsztli. A többiek kérdéseket tehetnek fel neki a darabban tanúsított viselkedésével kapcsolatban. Beszéljük meg a válaszok alapján, mi lehetett Rüsztli motivációja, lett volna-e esély, hogy megváltoztassa véleményét?

8. Báránykám

A darabban kispárnával játszották el a báránykát (Szintikét).

Hozzatok be mindannyian egy kispárnát, jó, ha többféle formájú, színű, nagyságú akad.

Üljetek körbe és egyetlen párnát adjatok körbe, úgy, hogy mindenki elmondja a mondatot: “Ez a párna nem párna, hanem...” majd rövid némajátékkal, néhány mozdulattal előadja a többieknek, mire gondolt (pl. ringatja, mint egy babát, “olvassa”, mint egy könyvet stb.). A többiek próbálják kitalálni, mi is lehetett a párna.

10. “Színezd újra”!

Adj “új színt”, azaz új megközelítést te is egy ismert ókori történetnek!

Az alábbi szövegből válassz ki egy kis részletet, és a Helló, Héraklészhoz hasonlóan, írd át modern színdarab-jelenet formába. (Pl. választhatod a három istennő veszekedését, vagy ahogy megvesztegetik Parist stb.) Ha van ötleted, helyezd modern környezetbe a jelenetet. Jó, ha csoportokban tudtok dolgozni, és még jobb, ha elő is adjátok a jelenetet!

“Péleus és Thetis lakodalmán az istenek is megjelentek, isteni ajándékokat hozva a házaspárnak, csak Eris, a “viszály” istennőjét tartották volna szívesen távol a fényes lakomától. De Eris aranyalmát dobott az isteni násznép közé, evel a felírással: “A legszebbnek.” Kitért erre a viszály, három istennő, Héra, Pallas Athéné és Aphrodité vetélkedtek az almáért, míg Hermész az Ida hegyére vezette őket, hogy Paris ítélje meg, melyik a legszebb istennő. Paris trójai királyfi, Priamos fia, kinek születésekor azt jósták, hogy pusztító veszedelmet fog hozni hazájára. Ezért kitérték az Ida hegyére, itt találtak rá a pásztorok, felnevelték, derék férfi vált belőle, ki mindig megvédte a nyáját és a pásztorokat, ezért Alexandrosnak, “Férfivédő”-nek is nevezték. Itt, az Ida hegyén jelentek meg előtte az istennők. Parist Aphrodité ígérete megvesztegette, a szerelem és szépség istennője a világ legszebb asszonyának szerelmét ígérte az Ida hegyi pásztoroknak, ha neki ítéli Eris almáját. Ez az ígélet zavarta ki Parist a békés pásztoréletből. Hajóra szállt, hiába intette hű hitvese, Oinóné, a Kebrenos folyó istenének a leánya a veszedelmes úttól. Görögországban a spártai király, Menelaos látta vendégül. Paris visszaélt a vendégjoggal, vendéglátó gazdájának feleségét, Helenét megszöktette.”

MEGOLDÁSOK

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE ELŐTT

Héraklészi ki kicsoda?

- a. Héraklész
- b. Iphiklész
- c. Héra
- d. Eurüszteusz
- e. Linosz
- f. Hippolüté

Mit jelent?

- a. A világegyetem kialakulásának, keletkezésének elmélete.
- b. Megidézés; egy személyhez vagy egy lényhez intézett segítségkérés.
- c. Aranyzakál.
- d. Pásztori, falusias, pásztorköltéssel kapcsolatos.
- e. Régi görög vagy római kétfülű agyagedény.
Nyaka szűk, alja sokszor csúcsos.
- f. Ógörög pénznem, ezüsből, bronzból és rézből.
- g. Oda-vissza szóló, menettérít vasúti jegy.

AZ ELŐADÁS MEGTEKINTÉSE UTÁN

#Instamood

Példák a hashtagekre:

- a. #héraklész #iphiklész #sztümphalosz #madarak #húsevő
- b. #héraklész #iphiklész #hippolüté #öv #amazon
- c. #héraklész #iphiklész #szarvas #kerünieiai

Szörnyek a pályán

- a – B
- b – C
- c – D
- d – A

Pólónyomtatás

- a. Iphiklész – ő mondta, amikor bemutatta Héraklészt a nézőknek.
- b. Héraklész – az iskolában hangzott el tőle ez a kijelentés.
- c. Héra – szakfelügyelő képében ment az iskolába, ezt a szót fordította el Iphiklész.
- d. Megara – ő nevezte el a kisbárányt Szintikének.
- e. Eurüszteusz – ő nem végzi el a munkákat, csak kiszabja Héraklésznek, hogy ezekkel vezekeljen.

Teszt! Melyik görög hős vagy te?

Többségében a.) válasz: erőd és bátorságod az erényed, de néha forrófejű vagy. Te bizony Héraklész vagy!

Többségében b.) válasz: hatalmas végtelen, akárcsak bosszúszomjad, te Héra vagy!

Többségében c.) válasz: visszahúzódó vagy és csodálatos testvér. Iphiklészre hasonlítasz.

Többségében d.) válasz: szereted, ha mások segítenek megoldani a problémáidat, Rüsztire hasonlítasz.

Felhasznált irodalom

TASNÁDI, István: Helló, Héraklész, Pagony, Budapest, 2021

TRENCSÉNYI-WALDAPFEL, Imre: Mitológia, Gondolat, 1983, Budapest

Arcanum. Kézikönyvtár. Ki kicsoda az antik mítoszokban?, <https://www.arcanum.com/hu/>

